

Система фінансових органів в Україні характеризується розбалансуванням прямих та зворотних зв'язків. В країні склалася розгалужена, проте недостатньо мобільна та дієздатна система фінансових органів. Така система не забезпечує належного рівня фінансово-бюджетної дисципліни у державі. Це є наслідком низки проблем, які створюють тенденції до зростання кількості та обсягів порушень законодавства у використанні бюджетних коштів. Від стану державних фінансів, ефективності використання державної власності значною мірою залежать довіра до уряду з боку власних громадян та зарубіжної спільноти, умови розвитку бізнесу, інвестиційний клімат [1, с. 136].

Організаційна структура управління державними фінансами – компонент системи управління державними фінансами, зумовлений цілями та змістом управління державними фінансами, який об'єднує в собі сукупність державних організацій, їх персонал, матеріальні та інформаційні ресурси [3, с. 172].

Фінансову діяльність здійснюють усі без винятку органи державної влади та місцевого самоврядування, оскільки виконати покладені на них функції не можливо без використання фінансів. З метою забезпечення ефективності та стабільності державних фінансів потрібно створити інституційні умови для формування виважених фінансових рішень.

За допомогою фінансової діяльності створюється матеріальна основа, яка необхідна для функціонування органів державної влади й управління, правоохоронних органів, забезпечення безпеки держави. Діяльність системи фінансових органів впливає на розвиток

відносин між державою та місцевими утвореннями. Важливою її стороною є розподіл фінансових ресурсів між державними та місцевими органами, що має певне значення для регулювання та координації виробництва та розвитку соціально-культурної сфери в межах як держави, так і її адміністративно-територіальних утворень [2, с. 281].

Ефективна фінансова система є наслідком взаємозв'язків та координації діяльності між фінансовими органами щодо організації управління державою, а саме бюджетом держави. Безпосередню участь приймають Верховна Рада, Президент України, Кабінет Міністрів, Рахункова палата, Міністерство фінансів, органи місцевої виконавчої влади та самоврядування, органи державної казначейської служби, фінансової інспекції, органи фіскальної служби.

Практика показує, що нині не достатньо чітко визначено місце і роль кожного фінансового органу в його цілісній системі, що породжує численні правові колізії, випадки, коли окремі учасники намагаються уникнути відповідальності або перекласти її на іншого суб'єкта. Відсутнє чітке розмежування сфер діяльності, має місце нераціональний розподіл та дублювання повноважень між окремими учасниками. Все це вимагає вдосконалення взаємодії та координації діяльності фінансових органів.

Отже, процес управління державними фінансами, а також теорія та практика державних фінансів визначає необхідність чіткого виокремлення складових сектору державних фінансів та розмежування функцій органів управління державними фінансами.

Література

1. Саврадим В. М. Фінансова стабільність держави: теорія, методологія, практика: монографія / В. М. Саврадим; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Херсон: Тімекс, 2015. - 528 с.
2. Структурні реформи економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України: монографія / Б. М. Андрушків, О. І. Амоша, С. С. Аптекарь [та ін.]; наук. ред. В. І. Ляшенко, С. В. Савельєв. - Тернопіль: Економічна думка, 2011. - 848 с.
3. Перепелиця М. О. Результати взаємозв'язку деяких фінансових повноважень державних органів загальної та спеціальної фінансової компетенції / М. О. Перепелиця // Проблеми законності. - 2015. - Вип. 129. - С. 171-180.

УДК 351.72. 078. 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Ксенченко Л.- ст.3 курсу, гр. Фвн-31

Науковий керівник – к. е. н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В умовах ринкової економіки, у зв'язку із зміни, які сталися за останні роки в економіці України та її фінансових відносинах, держава повинна докорінно перебудувати свої контрольні функції, враховуючи розвиток підприємництва та впровадження нових принципів господарювання.

Застосування застарілих форм фінансового контролю не дозволяє державі оперативно й ефективно впливати на процеси, які відбуваються в економіці, що призводить до зниження контрольних функцій держави в умовах трансформації економічних відносин, не забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності.

Значний внесок у вивчення цих проблем, визначення оптимальної структури та дослідження

особливостей діяльності контролюючих органів зробили вітчизняні та закордонні вчені В. Авер'янов, Є. Алісов, О. Андрійко, Г. Атаманчук, В. Афанасьєв, О. Барановський, М. Білуха, Л. Воронова, О. Горбунова, О. Козирін, С. Клімова, Т. Коломоєць, О. Машков, Н. Нижник, Г. Одінцова, В. Опарін, В. Симоненко, Ю. Тихомиров та ін. Особливості фінансового контролю в країнах Європи, Азії та США аналізуються у наукових працях В. Волчихіна, Дж. Лаурія, А. Орбанянос, Н. Погосяна, Ю. Тараліна, Х. Хевенса, Ф. Шелото.

Зараз існує об'єктивна необхідність модернізації державного фінансового контролю в Україні, яка вимагає розробки нових підходів до вирішення теоретичних і практичних проблем в організації контролю. Оскільки, застосування застарілих форм

фінансового контролю не дозволяє державі оперативнo й ефективно впливати на процеси, які відбуваються в економіці, що призводить до зниження контрольних функцій держави в умовах трансформації економічних відносин, не забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності.

Недоліки діючої системи фінансового контролю можна звести у три групи. Першу групу складають недоліки правового характеру. Це відсутність законодавчих рішень щодо формування цілісної системи фінансового контролю в державі. Зокрема, законами не визначено:

- загальної процедури фінансового контролю; переліку органів і суб'єктів, яким делеговано право на здійснення державного фінансового контролю;

- статусу, функцій і повноважень органів і суб'єктів спеціалізованого державного фінансового контролю, їх взаємовідносин і підзвітності;

- повноважень вищих органів державної влади в системі фінансового контролю;

- єдиного методологічного забезпечення фінансового контролю в частині встановлення системи економічних показників, які відображають стан фінансової дисципліни, та методики їх розрахунку;

- механізму внутрішнього контролю дотримання чинного законодавства в системі фінансового контролю.

До другої групи віднесено недоліки організаційного характеру, які, по суті, є не реалізацією на практиці наданих законодавством органам державного фінансового контролю повноважень з організації і здійснення контролю. Це:

- порушення принципів дерегулювання підприємницької діяльності;

- недостатня участь в розробці нових і удосконаленні чинних законодавчих і нормативних актів з фінансових питань;

- недостатня увага контрольним діям, які забезпечують профілактичну функцію контролю;

- відстороненість органів державного фінансового контролю від розробки, обговорення і прийняття організаційно-правових заходів щодо недопущення фінансових порушень [1, с.320];

- недостатня робота з громадськістю по роз'ясненню завдань державного фінансового контролю і з забезпечення усунення допущених порушень; невизначеність всіх сфер державного фінансового контролю (через що в плановому порядку не здійснюється зовнішній спеціалізований державний фінансовий контроль за фінансово-господарською діяльністю державних підприємств, а також державних фондів, які не входять до складу зведеного бюджету, за використанням іноземних інвестицій, дотриманням вимог чинного

законодавства з приватизації, роботою трастів з коштами приватних осіб);

- недостатнє застосування в контрольно-ревізійній роботі методик, спрямованих на визначення ефективності використання державних фінансових ресурсів;

- невиконання положень чинного законодавства в частині забезпечення належної взаємодії між органами державного фінансового контролю, що посилює дублювання і паралелізм в роботі;

- відсутність механізмів виконання положень законів, які визначають відповідальність за перешкоджання контрольним діям;

- порушення прав підконтрольних суб'єктів.

Третю групу складають недоліки методологічного характеру, серед яких основним є відсутність методологічного забезпечення основних форм фінансового контролю (специфічних процедурних стандартів).

З огляду на існуючі в Україні недоліки функціонування системи фінансового контролю, ми пропонуємо такі шляхи удосконалення :

- створення єдиної бази даних яка даватиме можливість отримати інформацію про суб'єкти господарювання. Це дозволить, насамперед, звертати увагу на проблемні місця у фінансовій діяльності об'єкта при плануванні перевірок.

- дотримуватися принципу гласності , періодично оприлюднювати своєчасну та достовірну інформацію щодо напрямів використання бюджетних коштів, ефективності й результативності їх для суспільства в цілому.

- доцільним використати досвід зарубіжних країн, оскільки більшість з них набагато раніше, ніж Україна перейшли до ринкової економіки [2].

- оптимізувати функції та повноважень всіх контрольних органів, що буде сприяти формуванню ефективної організаційної структури системи державного фінансового контролю; розмежувати внутрішній і зовнішній контролю, що буде сприяти незалежності та самостійності контролюючих органів та об'єктивності у проведенні перевірок; розробити та реалізувати концепцію цілісної системи державного фінансового контролю, яка буде заснована на єдиних принципах, правилах, методології та інформаційній базі [3].

Отже , на сьогодні державний фінансовий контроль в Україні знаходиться не в ідеальному стані, враховуючи наведені вище проблеми. Тому удосконалення системи державного фінансового контролю є досить актуальним сьогодні і потребує якнайшвидшого впровадження змін.

Запропоновані напрями удосконалення сприятимуть створенню єдиної системи державного фінансового контролю в Україні, удосконаленню законодавчих актів, що регламентують організацію контрольної діяльності, підвищенню якості його організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Література :

1. Грінчук М.С. Реформування системи державного фінансового контролю // Вісник Чернівецький торговельно-економічний інститут. – 2008. – №4. – С. 317-322 .
2. Гулько В. В. Удосконалення механізму державного фінансового контролю в Україні // актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 12. – С. 181-185.
3. Сюркало Б. І. Державний фінансовий контроль в контексті сталого економічного розвитку // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 2. – С. 14-17.